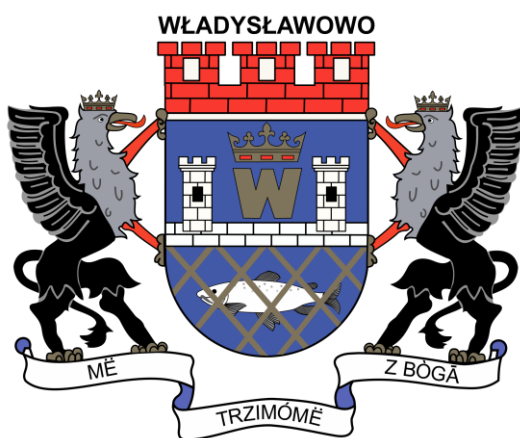

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

GMINY WŁADYSŁAWOWO

NA LATA 2025 – 2027

1. Wprowadzenie

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Założeniem Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 jest kontynuacja wcześniej realizowanych działań w ramach poprzedniego Programu na lata 2022 – 2024, a także ich zmodyfikowanie stosownie do zaktualizowanych potrzeb lokalnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez dalszą kompleksową pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Dlatego tak istotne jest aby w procesie wspierania rodziny uczestniczyły wszystkie podmioty i instytucje, poprzez skoordynowane działania interdyscyplinarne.

Realizacja polityki wspierania rodziny opiera się na poniższych aktach prawnych :

- ustawa o samorządzie gminnym;
 - ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
 - ustawa o pomocy społecznej;
 - ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
 - ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- i jest spójna ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Władysławowo na lata 2022 – 2027, której jednym z celów strategicznych jest wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie

obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej optymalną i skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy, związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

wspieranie
rodziny

- praca z rodziną
- pomoc w opiece
i wychowaniu dziecka

piecza
zastępcza

- rodzinna piecza zastępcza
- instytucjonalna
piecza zastępcza

2. Diagnoza

Zgodnie z aktualną Diagnozą Zagrożeń Społecznych w gminie Władysławowo, opracowaną w 2021 roku, bardzo ważnymi problemami, zgłaszanymi przez respondentów, są alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie.

Jako przyczyny przemocy domowej zarówno uczniowie, jak i dorośli wskazują przede wszystkim nadmierne spożywanie alkoholu oraz nieumiejętność porozumiewania się, czy rozwiązywania konfliktów pojawiających się pomiędzy członkami rodziny.

Dorośli respondenci dodają jeszcze złą sytuację materialną jako czynnik wyzwalający przemoc domową.

Uczniowie pozytywnie ocenili zarówno atmosferę panującą w domu, jak i swoje relacje z rodzicami.

Większość badanych mieszkańców gminy ma świadomość, że rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ze sprawozdawczości Ośrodka za 2024 r. wynika, że ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródła finansowania, skorzystało 208 rodzin, liczących 399 osób i dodatkowo 147 rodzin (262 osoby) z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w 2024 roku były kolejno: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Powody przyznania pomocy przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy w 2024 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Ubóstwo	98	160
Bezdomność	15	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa, - w tym wielodzietność	10 6	52 39
Bezrobocie	37	84
Niepełnosprawność	143	275

Długotrwała lub ciężka choroba	165	307
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	37	98
- rodziny niepełne	17	54
- rodziny wielodzietne	2	9
Przemoc w rodzinie	1	4
Alkoholizm	36	65
Narkomania	3	6
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	6
Sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe	2	7

Przedstawione dane ukazują, że dominującymi czynnikami przyznania pomocy w 2024 roku, a zarazem powodami trudnej sytuacji życiowej, były długotrwała choroba i niepełnosprawność. Równie wysoko w tej statystyce przedstawia się problem ubóstwa, później bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i bezrobocia.

Typy rodzin z dziećmi, objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Władysławowa przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w 2024 roku.

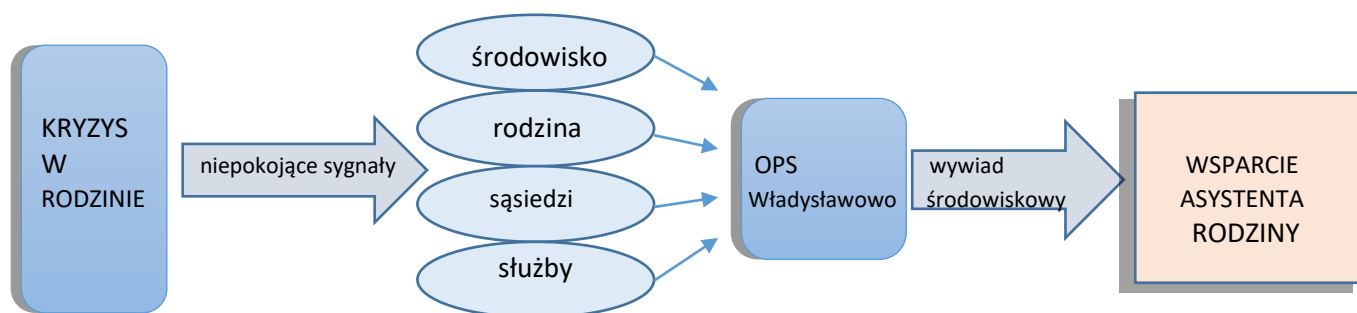
<i>rodziny z dziećmi</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
<i>ogółem:</i>	72	291
<i>- o liczbie dzieci 1</i>	26	77
<i>- o liczbie dzieci 2</i>	32	135
<i>- o liczbie dzieci 3</i>	7	33
<i>- o liczbie dzieci 4</i>	4	22
<i>- o liczbie dzieci 5</i>	1	7
<i>- o liczbie dzieci 8</i>	0	0

Tabela nr 3. Typy rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną w 2024 roku.

<i>Typ rodziny niepełnej</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
<i>ogółem</i>	17	57
z 1 dzieckiem	5	10
z 2 dzieci	8	25
z 3 dzieci	1	4
4 i więcej dzieci	3	18

Powyższe dane wskazują, iż najwięcej pomocą objętych było rodzin z jednym i dwójką dzieci i spośród rodzin niepełnych, z pomocy najczęściej korzystały rodziny posiadające jedno lub dwoje dzieci.

Wykres nr 1. Schemat przyznania rodzinie pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny.

W ramach realizacji poprzedniej edycji Programu Wspierania Rodziny, w:

- 2022 r.** – wsparciem asystentów rodziny objęto 26 rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, z których 12 Sąd Rodzinny zobowiązał do współpracy, na koniec roku w 1 rodzinie zakończono działania, a w 25 rodzinach kontynuowano;
- z 12 rodzinami prowadzono indywidualne terapie,
- 2023 r.** – wsparciem asystentów rodziny objęto 29 rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, z których 10 Sąd Rodzinny zobowiązał do współpracy, na koniec roku w 5. rodzinach zakończono działania , a z 24. rodzinami kontynuowano;

- prowadzono indywidualną terapię z 10. rodzinami, w 4. rodzinach pomoc psychoedukacyjna miała charakter krótkoterminowy i została zakończona, w pozostałych 8. jest kontynuowana .
- 2024 r.**
- wsparciem asystentów rodziny objęto 33 rodziny, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, z których 12 Sąd Rodzinny zobowiązał do współpracy, na koniec roku w 5. rodzinach zakończono działania, a z 28. rodzinami kontynuowano;
 - z 14. rodzinami prowadzono indywidualne terapie, których celem było zwiększenie kompetencji rodzicielskich i społecznych;

Z informacji uzyskanych od zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku, ilość dzieci z terenu naszej Gminy, umieszczonych w pieczy zastępczej, kształtuje się następująco:

- 2022 rok – Żadne dziecko nie zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej i w placówce opiekuńczo – wychowawczej
- 2023 rok – Żadne dziecko nie zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a 7 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej
- 2024 rok – 3 dzieci zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, 1 dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej

3. Założenia Programu

Organizowanie i zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej jest obowiązkiem ustawowym samorządów gminnych.

Działalność osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny i wypełnianie jej funkcji opiekuńczo wychowawczej, prowadzona będzie na trzech poziomach:

- 1) adresowana do rodzin o niskiej świadomości roli rodziny z konieczności wspierania jej poprzez wdrażanie działań prorodzinnych w środowiskach lokalnych,
- 2) adresowana do rodzin o słabych przygotowaniach do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie oraz do budowania więzi rodzinnej,
- 3) adresowana do rodzin o zbyt małej aktywności własnej, mających roszczeniowe zachowania i niską aktywność zawodową.

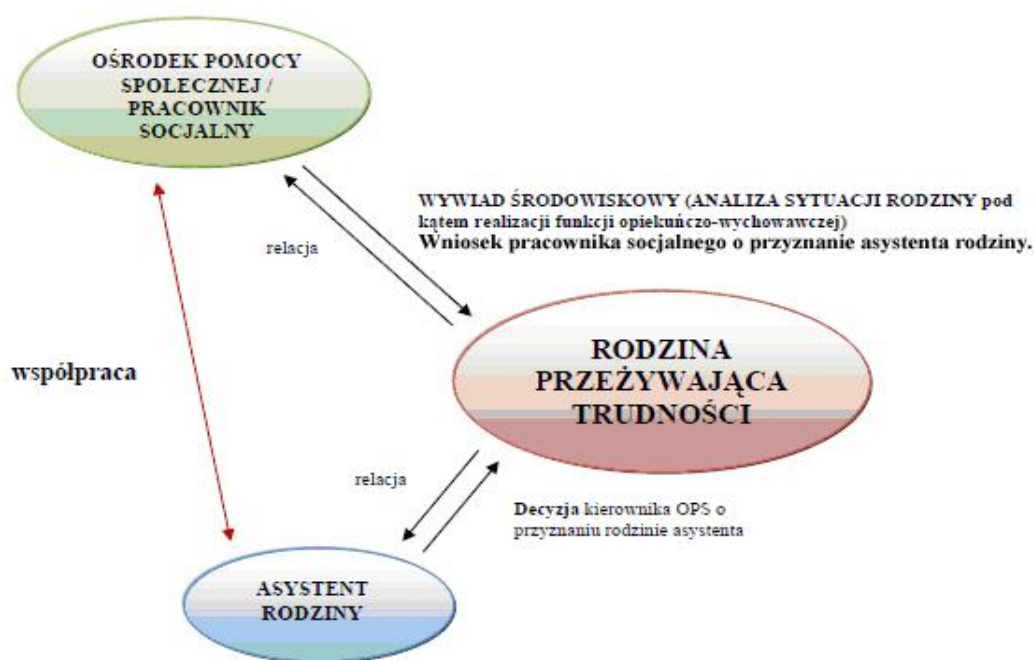
Głównym założeniem programu jest wspieranie osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny przeżywającej trudności oraz upowszechnienie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form placówek wsparcia, w celu godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie.

Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie: OPS (asystenci rodziny i pracownicy socjalni), szkoły, sądy, policja, stowarzyszenia.

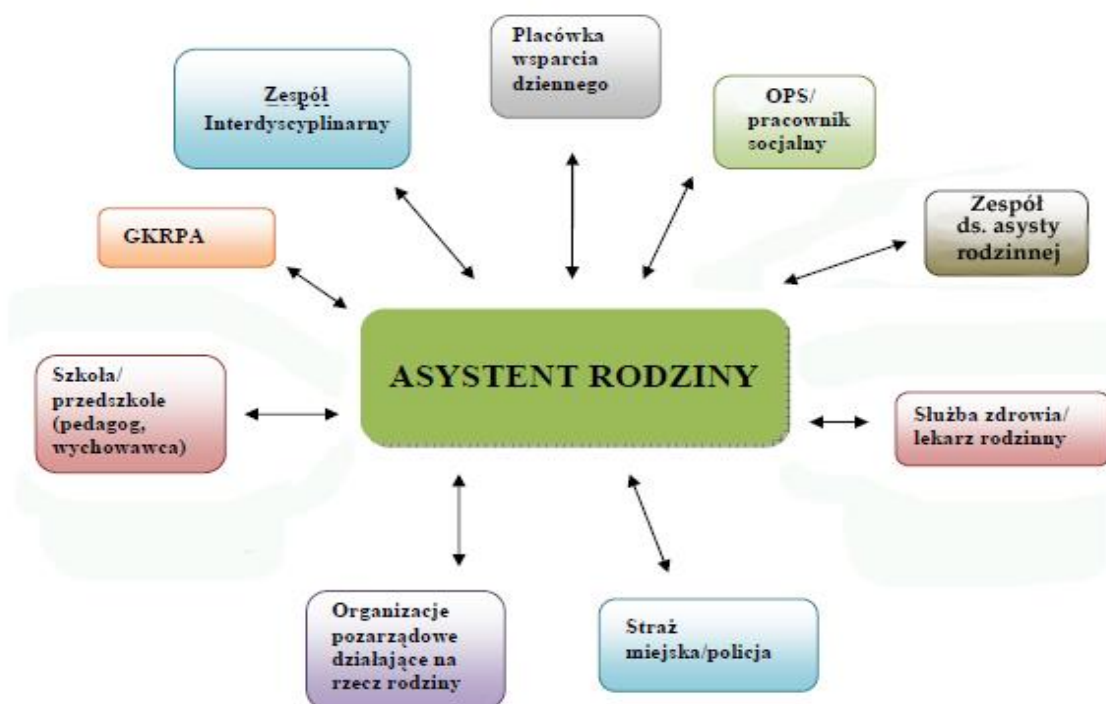
Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny, począwszy od określenia na wstępie planu pracy, przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych, wreszcie - po monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu relacji pomagania, podyktowane jest potrzebą wsparcia rodziny w postaci czystej pracy socjalnej. Pomoc finansowa i materialna leży w kompetencji ośrodka pomocy społecznej, natomiast asystent rodziny ma za zadanie towarzyszyć rodzinie w organizacji i wypełnianiu przez nią codziennych obowiązków.

Asystent rodziny, z uwagi na zróżnicowany charakter podejmowanych działań, musi nie tylko dysponować umiejętnościami w pracy z systemem rodzinnym, ale także musi posiadać interdyscyplinarną wiedzę na temat zasobów środowiska lokalnego – m.in. podmiotów wspierających rodzinę na poziomie lokalnym.

Wykres nr 2. Asystent rodziny w strukturze gminnego wsparcia rodziny.

Wykres nr 3. Gminny system wsparcia rodziny w kryzysie

4. Cele Programu

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji rodzin w gminie oraz obowiązującego stanu prawnego, stwierdzono konieczność kontynuowania działań opartych na wcześniej zdefiniowanym celu głównym i celach szczegółowych Programu.

Głównym celem programu jest rozbudowanie kompleksowego systemu wsparcia rodziny, który pozwoli na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną w Gminie Władysławowo.

CELE SZCZEGÓŁOWE;

1) Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez:

- Wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym, szczególnie z problemem niepełnosprawności i bezrobocia.
- Aktywizację zawodową rodzin z problemem bezrobocia.
- Dostarczanie usług i świadczenie pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych i rodzinom z problemem niepełnosprawności.
- Pomoc w dostępie dzieci do przedszkoli, współfinansowanie pobytu dzieci w przedszkolach, z rodzin wymagających wsparcia.

- Zapewnienie posiłków szkolnych dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin.
- Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.
- Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.
- Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin.
- Współpracę wszystkich instytucji i organizacji na terenie Gminy Władysławowo zajmujących się pomocą rodzinie.

2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach poprzez:

- Wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodziny.
- Rozbudowę sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów, uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
- Promocję i realizację programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci (dotyczących profilaktyki uzależnień, edukacji – w zakresie konstruktywnego spędzania czasu wolnego, edukacji – w zakresie doboru właściwych metod wychowania, edukacji dotyczącej radzenia sobie w kryzysie).
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, poprzez propagowanie działalności klubowej i rozwój placówek wsparcia dziennego oraz poprzez sport, rekreację i kulturę.
- Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjno- edukacyjnych.
- Zwiększenie aktywności własnej rodziny, poprzez działania realizowane w środowisku lokalnym.
- Aktywizowanie seniorów do życia w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej.
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
- Współpracę wszystkich podmiotów pracujących na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez:

- Zapewnienie dzieciom i młodzieży, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, różnorodnych form pomocy.
- Współpracę ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.
- Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień.
- Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych.
- Promowanie aktywności młodego pokolenia poprzez wspieranie idei wolontariatu oraz inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego.
- Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.
- Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- Tworzenie integracyjnych form wychowania, opieki i nauczania osób niepełnosprawnych.
- Prowadzenie świetlicy środowiskowej oraz dziennego ośrodka wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze środowisk wymagających wsparcia.

5. Realizatorzy i partnerzy Programu

1. Ośrodek Pomocy Społecznej Władysławowo - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Punkty Konsultacyjne.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku.
3. Komisarjat Policji we Władysławowie.
4. Placówki Oświatowe.
5. Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich.
6. Powiatowy Urząd Pracy.
7. Placówki Służby Zdrowia.
8. Inne organizacje pozarządowe.

6. Realizacja oraz monitorowanie Programu

Program wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Realizowany będzie przy współpracy z partnerami, z jednostkami administracji rządowej i

samorządowej, organizacjami pozarządowym oraz z innymi podmiotami i osobami, specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Realizacja zadań zawartych w Programie odbywać się będzie w sposób ciągły i systematyczny, w ramach czasowych obowiązywania Programu, czyli w latach 2025-2027.

Monitorowanie programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy lokalnego systemu pomocy społecznej.

7. Źródła finansowania programu

Źródła finansowania zadań z Programu Wspierania Rodziny to:

- 1) środki własne gminy, zaplanowane w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżący rok i kolejne lata budżetowe;
- 2) środki finansowe zaplanowane na działania w programach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) dotacje z budżetu państwa;
- 4) środki z Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 5) środki własne podmiotów niepublicznych.

8. Zakończenie

Gmina Władysławowo od wielu lat kontynuuje i stosownie do bieżących potrzeb, modyfikuje działania na rzecz wspierania rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia obecnie dwóch asystentów rodziny i psychoterapeutę, którzy wraz z pracownikami socjalnymi, w ścisłej współpracy z partnerami Programu, mają zapewnić kompleksowe wsparcie rodzin i hamować proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną.

Tylko zintegrowane działania przedstawicieli wszystkich instytucji mogą przynieść spodziewane efekty w postaci zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenia patologii społecznej, niwelowania negatywnych zachowań i w rezultacie przywrócenia właściwej roli biologicznej rodzinie.